

MASTER OF ARTS IN DE AUDIOVISUELE KUNSTEN, AFSTUDEERRICHTING SCHRIJVEN

ERASMUSHOGESCHOOL BRUSSEL

OPLEIDINGSACCREDITATIE • 2015-2021

RAPPORT HERBEOORDELING

4 MEI 2021

GUDRUN BECKMANN (VOORZITTER) • SOFIE VAN BAUWEL, RAF NJOTEA,
STEF VANPETEGHEM (COMMISSIELEDEN) • MARK
DELMARTINO (SECRETARIS) • DAGMAR PROVIJN
(PROCESCOÖRDINATOR)

Inhoud

1	Samenvattend oordeel van de commissie	7
2	Beoordeling.....	9
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1 - Beoogd eindniveau	9
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2 - Onderwijsleeromgeving	11
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3 - Gerealiseerd eindniveau.....	15
2.4	Eindoordeel commissie met betrekking tot de afstudeerrichting Schrijven	17
3	Beoordelingsproces	19
	Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding	20
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten	21
	Bijlage 3: Samenstelling van de commissie.....	22
	Bijlage 4: Overzicht van het bestudeerde materiaal.....	23

1 Samenvattend oordeel van de commissie

De commissie die de kwaliteit van de Afstudeerrichting Schrijven van de masteropleiding in de Audiovisuele Kunsten van het RITCS – Erasmushogeschool Brussel heeft beoordeeld, adviseert de NVAO om een positief accreditatiebesluit te nemen. Die beoordeling betreft de kwaliteit van de afstudeerrichting Schrijven in het academiejaar 2020-2021 en is gebaseerd op de drie kwaliteitswaarborgen uit het beoordelingskader 'Opleidingsaccreditatie – Vlaanderen 2015-2021'. Het positief oordeel wordt onderbouwd via de positieve en kritische elementen uit het door de commissie gevoerde onderzoek naar de kwaliteit van de opleiding.

Het doel van de eenjarige masteropleiding van 60 studiepunten is vakbekwame, zelfbewuste en veelzijdige audiovisuele makers te vormen die over de nodige kennis en vaardigheden beschikken om succesvol aan de slag te gaan in een snel veranderend audiovisueel landschap. De opleiding streeft daarbij een evenwicht na tussen eigenzinnige artistieke creativiteit en veldgerichte professionaliteit.

De commissie erkent de enorme inspanningen van de opleiding tijdens de laatste jaren en is van oordeel dat het resultaat van die ontwikkelingen onverdeeld positief is. Binnen de master Audiovisuele Kunsten heeft de afstudeerrichting Schrijven op alle domeinen een grondige make-over ondergaan. De commissie constateert dat de verschillende componenten van de master Schrijven niet alleen sterk ontwikkeld zijn op papier, maar ook in de dagelijkse realiteit van de opleiding. Bovendien zijn die ontwikkelingen en aanpassingen verankerd binnen het RITCS en de Erasmushogeschool. Zo is er een duidelijk verband tussen het profiel, de visie en de opleidingsspecifieke leerresultaten van de afstudeerrichting Schrijven, alsook tussen de inhoud en de vormgeving van het curriculum en de onderwijsvisie van het RITCS. De toetsing binnen de master Schrijven is schatplichtig aan het beleid van de Erasmushogeschool en de principes van het RITCS waarbij docenten van de master Schrijven kunnen beroep doen op onderwijsondersteuning vanuit de hogeschool.

Uit de gesprekken onthoudt de commissie vooral de betrokkenheid en het enthousiasme van de verschillende gesprekspartners: studenten waren lovend over de kwaliteiten van de docenten en het ambacht van scenarioschrijven; docenten waren enthousiast over hun vak en over de studenten die bij hen in de (virtuele) klas zitten; en de vertegenwoordigers van het werkveld waren zeer positief over de betrokkenheid van de docenten en de kwaliteit van de afgestudeerde studenten.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding, formuleert de commissie de volgende aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het huidige oordeel over de kwaliteit van de opleiding. De commissie beveelt de opleiding aan:

- meer verschillende perspectieven explicieter aan bod te laten komen in het materiaal dat ter beschikking wordt gesteld van de studenten;
- het onderzoekend vermogen van de student aan te scherpen in het curriculum en nog explicieter te toetsen op eindniveau;
- voor een aantal opleidingsonderdelen de evaluatiecriteria strakker te verbinden met de leerdoelen en de respectieve opleidingsspecifieke leerresultaten;
- de continuïteit van de opleiding te versterken (en de potentiële kwetsbaarheid te ondervangen) door niet alle lijnen binnen de afstudeerrichting te laten samenkomen in de figuur van het vakhoofd.

Den Haag, 4 mei 2021

Namens de commissie ter beoordeling van de Afstudeerrichting Schrijven van de
masteropleiding in de Audiovisuele Kunsten van het RITCS – Erasmushogeschool Brussel,

Gudrun Beckmann
(voorzitter)

Mark Delmartino
(secretaris)

2 Beoordeling

De beoordeling van de opleidingen bachelor en master of arts in de Audiovisuele Kunsten aan het RITCS in 2015 gaf aanleiding tot een grondige herziening van beide opleidingen. Door het langetermijnperspectief van deze revisie kon het noodzakelijke herstel voor generieke kwaliteitswaarborgen twee en drie van de afstudeerrichting Schrijven in de masteropleiding onvoldoende worden aangetoond bij een verkorte beoordelingsprocedure in 2019. De huidige commissie ontving als opdracht de kwaliteit van de afstudeerrichting Schrijven te beoordelen zoals die zich aandient op het moment van de beoordeling in 2021 op basis van de drie kwaliteitswaarborgen uit het beoordelingskader 'Opleidingsaccreditatie - Vlaanderen 2015-2021' (20 maart 2015).

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1 - Beoogd eindniveau

De beoordelingscommissie beoordeelt het beoogd eindniveau als **voldoende**.

Bevindingen

De 'master Schrijven' is een afstudeerrichting binnen de academische masteropleiding Audiovisuele Kunsten (AK) van het *Royal Institute for Theatre, Cinema & Sound* (RITCS), de *School of Arts* die ressorteert onder de Erasmushogeschool Brussel. Het doel van de opleiding is vakbekwame, zelfbewuste en veelzijdige audiovisuele makers te vormen die over de nodige kennis en vaardigheden beschikken om succesvol aan de slag te gaan in een snel veranderend audiovisueel landschap. De opleiding streeft daarbij een evenwicht na tussen eigenzinnige artistieke creativiteit en veldgerichte professionaliteit.

De éénjarige masteropleiding is een eigenstandig programma dat voortbouwt op de bachelor AK. Beide opleidingen zijn in het recente verleden grondig aangepast, waarbij de nieuwe structuur sinds 2018-2019 geleidelijk is ingevoerd in de bachelor en in 2021-2022 zal worden afgerond in de masteropleiding. Het internationaal gehanteerde *sixpack* model (de zes disciplines Schrijven, Regie, Productie, Cinematografie, Sound Design en Editing) vormt de basisstructuur voor de vernieuwde visie achter de opleiding. Die hervorming is er met name op gericht om studenten een kwaliteitsvolle, toekomstbestendige audiovisuele opleiding aan te bieden waar ze hun talenten maximaal ontplooiën en organisch samenwerken met andere disciplines.

Tot voor kort kon je enkel aan het RITCS een opleiding Schrijven volgen; ook nu nog is de afstudeerrichting Schrijven op masterniveau uniek in Vlaanderen. Zowel in de bachelor als de master volgen schrijfstudenten les met medestudenten uit andere disciplines en trekken ze tijdens gezamenlijke workshops en ateliers op ontdekkingsstocht in de wereld van film en televisie. De richting profileert zich als een opleiding in *storytelling*, de kunst van het verhalen vertellen. Inzicht in de universele vertelprincipes van plot, karakter en thema laat studenten toe hun weg te vinden in de professionele wereld waar naast klassieke disciplines steeds meer digitale en hybride expressievormen zoals *immersive storytelling*, podcast en narratieve games op de voorgrond treden.

De commissie heeft in het uitgebreide en informatieve zelfevaluatie rapport en de daarbij horende bijlagen kennis genomen van de recente ontwikkelingen en de huidige stand van

zaken met betrekking tot de opleidingen AK en in het bijzonder de afstudeerrichting Schrijven in de masteropleiding. De commissie stelt vast dat de hogeschool, het RITCS, de opleiding en de afstudeerrichting heel wat inspanningen hebben gedaan om de kwaliteit van de opleiding en de afstudeerrichting Schrijven te verbeteren.

De commissie constateert dat de beoogde leerresultaten van de opleiding zijn bijgesteld. De domeinspecifieke leerresultaten (DLR), opgesteld in consensus met de andere Schools of Arts in Vlaanderen en gevalideerd door de NVAO, vormen nog steeds de basis van de eindkwalificaties. Naar aanleiding van de hervorming heeft de opleiding boven op de DLR ook opleidingspecifieke leerresultaten (OLR) geformuleerd die sinds 2018-2019 leidend zijn. Die OLR vinden hun oorsprong in de DLR maar voegen een internationale en culturele dimensie (Brussel) toe, hebben meer aandacht voor soft skills en verwachten dat studenten actief deelnemen aan het artistieke debat. De nieuwe *sixpack* structuur van de opleiding AK zorgt ervoor dat OLR worden uitgewerkt en bewaakt per afstudeerrichting. Volgens de commissie is er van de ene kant een grote gelijkenis tussen OLR en DLR maar benadrukken de OLR van de andere kant ook de eigenheid van de opleiding AK aan het RITCS en de specifieke grootstedelijke internationale culturele context waarin de opleiding plaatsvindt.

Uit de gesprekken onthoudt de commissie voorts dat er een duidelijk onderscheid is tussen bachelor en master, zowel wat het (beoogde) niveau betreft als in de aanpak: docenten gaven aan dat studenten tijdens de bacheloropleiding een toolbox krijgen aangereikt met vaardigheden die worden aangeleerd; in de masteropleiding halen studenten zelfstandig de nodige instrumenten uit de toolbox om onder begeleiding op eigen benen tot een mooi resultaat te komen – een masterproef in de vorm van een film- of televisiescenario, theatertekst, proza, *graphic novel* of andersoortig verhaal in tekstvorm – dat erkend wordt in het audiovisuele beroepenveld. Studenten van hun kant benadrukten dat ze de masteropleiding zien als een verdiepend jaar waarin ze op basis van eigen keuzes zowel hun ambacht perfectioneren als op zoek gaan naar hun artistieke stem.

Het RITCS is een filmschool. De commissie begrijpt dat schrijven voor audiovisuele media dan ook een centrale plaats inneemt bij de afstudeerrichting schrijven. Daarnaast biedt het RITCS veel ruimte voor studenten om hun eigen format te zoeken en te vinden waarin ze hun verhalen willen vertellen. Op basis van het informatiemateriaal en de gesprekken blijkt volgens de commissie heel duidelijk dat wie afstudeert als schrijfstudent beschikt over een uitgebreide praktische en theoretische kennis van scenarioschrijven. Die vaststelling wordt onderschreven door vertegenwoordigers van het werkveld die zich tevreden toonden met de kwaliteit van de afgestudeerden en hun *employability*: schrijfstudenten die momenteel afstuderen aan het RITCS hebben niet alleen het ambacht onder de knie maar beschikken tegelijkertijd over de vaardigheden om zich op de werkvloer te integreren in *writers' rooms* bij productiebedrijven en zenders.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat in het academiejaar 2020-2021 de afstudeerrichting Schrijven van de masteropleiding AK over een duidelijk profiel en een visie beschikt die ze ook daadwerkelijk realiseert in de opleiding. Profiel, visie en opleiding hebben in het recente verleden grondige wijzigingen ondergaan en die ontwikkelingen zijn volgens de commissie positief. Er zijn grote stappen gezet in de kwaliteit van de opleiding en in de processen die de kwaliteit zichtbaar maken en controleren. Wat nu voorligt is een degelijke afstudeerrichting in

een samenhangende masteropleiding die beschikt over heldere en passende leerresultaten. De commissie is van oordeel dat de master schrijven aan het RITCS studenten opleidt tot audiovisuele professionals met een goede kennis van het ambacht en een eigen artistieke stem, kwaliteiten die ook onderkend worden door het werkveld.

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt de commissie tot een voldoende oordeel op deze standaard. De commissie ziet wel nog ruimte om de visie, de expertise en de eigenheid die het RITCS typeren in de toekomst nog meer te verankeren in de opleiding en de afstudeerrichting. De opleiding profileert zich door studenten een unieke stem te willen geven, die zich ontwikkelt in dialoog met verschillende stemmen en perspectieven. De commissie stelt vast dat er via de vakgroep schrijven heel wat inhoudelijke expertise is ontwikkeld en waardeert dat docenten die rijkdom aan materiaal ter beschikking stellen van de studenten. Bij het delen van expertise en materiaal is er volgens de commissie ruimte om de eigenheid van de opleiding nog sterker neer te zetten door expliciet de verschillende perspectieven en tegenstemmen aan bod te laten komen en op die manier de persoonlijke stem van de student in het discours uit te dagen en te ontwikkelen.

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2 - Onderwijsleeromgeving

De beoordelingscommissie beoordeelt de onderwijsleeromgeving als **voldoende**.

Bevindingen

Programma

De masteropleiding AK bestaat uit acht eigenstandige afstudeerrichtingen: de sixpack disciplines, animatiefilm en radio. Binnen het curriculum van de afstudeerrichting Schrijven ligt het zwaartepunt bij de masterproef (24 ECTS) en opleidingsonderdelen die het schrijven van de masterproef ondersteunen (12 ECTS). Voorts zijn er theoretische masterclasses (6 ECTS) en kunnen studenten keuzes maken uit stamvakken onderzoek (6 ECTS) en keuzevakken rond schrijven (12 ECTS). Een stage (6 ECTS) is optioneel en extra-curriculair maar wordt wel met de nodige ondersteuning vanuit de opleiding aangeboden.

In het zelfevaluatierapport en de bijlagen worden zowel het curriculum als de individuele opleidingsonderdelen uitgebreid beschreven. Om aan alle DLR en OLR te voldoen formuleerde de afstudeerrichting schrijven welke kennis, vaardigheden en attitudes een student per opleidingsonderdeel moet verwerven. Op basis van die beschrijving van het curriculum in het geheel en van de ECTS-fiches voor elk opleidingsonderdeel afzonderlijk constateert de commissie dat studenten tijdens het eenjarige masterprogramma de nodige competenties verwerven om de leerresultaten te bereiken. In dit verband is de commissie erg te spreken over de manier waarop de specifieke leerdoelen van een opleidingsonderdeel in de ECTS-fiches worden verbonden met de OLR op programmaniveau.

De commissie stelt vast dat het huidige curriculum nauw aansluit bij de onderwijsvisie van het RITCS. Die visie en de vertaling ervan naar het curriculum worden uitgebreid en helder verwoord in het zelfevaluatierapport. De hele opleiding van bachelor tot master is georganiseerd rond vier leerlijnen die de onderwijsvisie in praktijk brengen: artistieke bekwaamheid, inhoudelijke verdieping, interdisciplinaire creatie en individueel artistiek onderzoek. De master Schrijven is gericht op het aanboren en stimuleren van de creatieve en

artistieke kwaliteiten van de audiovisuele maker en zijn persoonlijkheid waarbij studenten zich profileren via hun eigen creatieve verhaal (inclusief eigen format). Studenten worden tijdens de masteropleiding voortdurend aangespoord om een persoonlijk parcours uit te stippelen. Ze ontwikkelen hun eigen artistieke visie in confrontatie met medestudenten en docenten. In de masterproef brengen studenten dit verhaal tot een synthese op basis van artistiek onderzoek. Uit de gesprekken kwam naar voren dat deze algemene principes niet enkel op papier staan maar ook effectief gerealiseerd worden in de dagelijkse onderwijspraktijk: zowel docenten als studenten, alumni en werkveld gaven via talrijke voorbeelden aan dat de opleiding erin slaagt schrijfstudenten uitdagend en zelfgestuurd onderwijs op masterniveau aan te bieden, waarbij de docenten een belangrijke coachende rol vervullen.

Tijdens de gesprekken is heel wat aandacht gegaan naar artistiek onderzoek. De commissie begrijpt uit het informatiemateriaal dat verschillende opleidingsonderdelen aandacht besteden aan de ontwikkeling van een onderzoekende houding en dat studenten via hun docenten kennis maken met artistiek onderzoek. In de master Schrijven leren studenten hoe ze door cognitieve verdieping hun artistieke praktijk verder kunnen onderbouwen. In de stamvakken wordt gefocust op wetenschappelijk-artistiek onderzoek, in andere onderdelen breiden studenten hun inhoudelijke en vormelijke referentiekader uit, en krijgen studenten ook artistieke onderzoeksmethodes aangereikt om inzicht te verwerven in het thema van hun masterproef. In de masterproef ten slotte passen studenten de verworven onderzoekscompetenties autonoom en zelfstandig toe op het eigen werk. De commissie stelt vast dat studenten tijdens de masteropleiding heel wat informatie en tools aangereikt krijgen om hun onderzoekende vermogen verder te ontwikkelen en aan te scherpen. Hoewel studenten tijdens de master Schrijven effectief vooruitgang boeken op het vlak van onderzoekend vermogen – zoals duidelijk blijkt uit de masterproeven – kan dit onderzoekend vermogen volgens de commissie (nog) beter geborgd worden. De opleiding kan bijvoorbeeld meer aandacht besteden aan en ruimte bieden voor het reflecteren op (vormen van) artistiek onderzoek en het kritisch omgaan met bronnen.

In het kader van de algemene structuurhervorming van het hele bachelor en mastertraject AK wordt het curriculum volgend academiejaar aangepast: de masterproef blijft de voornaamste component, terwijl alle studenten ook verplicht een stage zullen volgen (5 ECTS). Het keuzetraject wordt verder verfijnd en zal bestaan uit stamvakken, schrijfworkshops en een interdisciplinair atelier. De commissie stelt met tevredenheid vast dat dit nieuwe curriculum (nog) beter aansluit bij de onderwijsvisie van de instelling en bij de actuele tendensen in het audiovisuele landschap. Bovendien zal dit aangepaste curriculum studenten (nog) meer ruimte geven om binnen de master Schrijven een eigen (artistieke) stem te ontwikkelen.

Docenten

De inhoudelijke organisatie van de afstudeerrichting Schrijven is in handen van de vakgroep Schrijven, een pedagogisch-artistieke unit voorgezeten door het vakhoofd. Alle docenten van de bachelor en de master Schrijven zijn lid van de vakgroep, die instaat voor de artistieke invulling van het programma en voor de pedagogische opvolging van elke student binnen de opleiding.

De commissie stelt vast dat het docententeam beschikt over uitgebreide vakkennis, actuele artistieke praktijkervaring, alsook pedagogische en didactische kwaliteiten. Ook op het vlak

van onderzoek is het docententeam actief: in het kader van het onderzoeksbeleid van het RITCS werd in 2016 de onderzoeksgroep Schrijven opgericht, die integraal bestaat uit docenten van de vakgroep Schrijven en zich toelegt op de studie van nieuwe dramaturgische evoluties in hedendaagse audiovisuele fictie. Er is bovendien een nauwe en goed uitgebouwde samenwerking met het werkveld, i.e. de professionele audiovisuele wereld, en de belangrijkste beroepsorganisaties zoals de Scenaristengilde en de Vlaamse Auteursvereniging. Heel wat docenten zijn beroepsmatig actief als schrijver en vanuit hun individuele netwerk nodigen zij regelmatig professionals uit voor zowel curriculaire als facultatieve lezingen, workshops en conferenties.

Naast hun inhoudelijke en professionele kwaliteiten onthoudt de commissie uit de gesprekken vooral het enorme enthousiasme van de docenten, alsook hun gedrevenheid en inzet naar de studenten toe. Hoewel docenten in meerderheid wit, mannelijk en Vlaams zijn, stelt de commissie toch een (begin van) evolutie vast naar een meer divers team. Die ontwikkeling – zo werd aangegeven vanuit de docenten – zal zich in de nabije toekomst doorzetten wanneer heel wat docenten AK binnen enkele jaren met pensioen gaan. Niettemin probeert de opleiding ook nu al jonge, talentrijke (vrouwelijke) docenten aan te trekken.

De commissie constateert dat zowel vanuit de Erasmushogeschool als het RITCS ruim aandacht wordt besteed aan professionalisering. Ook docenten van de master Schrijven nemen deel aan het vormingsprogramma van de hogeschool en het specifieke aanbod van het RITCS. Zo hebben een aantal docenten uit de vakgroep Schrijven deelgenomen aan de DasArts workshop rond feedback. Daarnaast maakt de opleiding AK gebruik van de recent bijgekomen onderwijsondersteuning. Op die manier vergroten docenten zowel individueel als in groep hun expertise rond didactiek.

Studenten en alumni waren tijdens het gesprek unaniem lovend over de inhoudelijke expertise, de pedagogische en coachende kwaliteiten, de bereikbaarheid en de empathie van de individuele docenten. Naast alle lof die het team van individuele docenten en vakhoofd te beurt viel, begreep de commissie ook dat het vakhoofd een zeer belangrijke verbindende functie heeft als vertegenwoordiger van de afstudeerrichting naar studenten, docenten, collega's uit de andere afstudeerrichtingen en het werkveld. De commissie erkent dat zulke centrale figuur zeer belangrijk is voor de ontwikkeling en de dagdagelijkse realiteit van de master Schrijven. Echter, de commissie ziet ook een punt van zorg voor de continuïteit van de opleiding wanneer het vakhoofd onverwacht wegvalt. Uit het gesprek met het management kwam naar voren dat het RITCS en de opleiding AK naast het vakhoofd als steunpilaar van de afstudeerrichting ook over andere medewerkers beschikken die de onderwijsontwikkelingen mee hebben vormgegeven en die de ontwikkelingen blijven opvolgen.

Voorzieningen

De commissie heeft in het zelfevaluatierapport met waardering kennisgenomen van de materiële en informatievoorzieningen die ter beschikking zijn van de opleiding en de afstudeerrichting. Ook het integraal systeem voor studentenbegeleiding is goed ontwikkeld en werkt effectief in de praktijk, zoals blijkt uit de gesprekken. Voor de masterstudenten Schrijven fungeert het vakhoofd als de mentor waar studenten met alle problemen rond de opleiding terecht kunnen. Studenten gaven voorts aan dat docenten zich zo mogelijk nog

meer uit de naad werken tijdens de COVID-19 pandemie om studenten inhoudelijk en mentaal 'bij de les te houden'.

Tijdens een aparte sessie hebben enkele docenten het digitale leerplatform Canvas voorgesteld, en de informatie die daar over elk opleidingsonderdeel beschikbaar is. De commissie was onder de indruk van de hoeveelheid informatie die gestructureerd wordt aangeboden aan studenten, zelfs in die mate dat de commissie zich afvroeg of studenten niet overladen worden met alle kennis en inzichten die docenten willen delen. In navolging van wat in een vorige sectie werd gesteld, is het wellicht aangewezen om die informatie beter te doseren en binnen het materiaal de tegenstem te benoemen.

Hoewel het geen expliciet onderdeel uitmaakt van deze opleidingsbeoordeling wil de commissie niettemin aangeven dat de kwaliteitszorg en de kwaliteitsbewaking van de opleiding op punt staan. De kwaliteit wordt permanent bewaakt aan de hand van verschillende instrumenten die hogeschoolbreed zijn ontwikkeld en afstemming verzekeren met alle interne en externe belanghebbenden. De commissie waardeert in het bijzonder de instelling van een opleidingsambassadeur Schrijven, in de regel een masterstudent, die namens de studenten deelneemt aan de vergaderingen van de vakgroep en lid is van de opleidingscommissie AK. Uit het gesprek met studenten komt naar voren dat deze vertegenwoordiger wel degelijk een verschil maakt en namens de studenten kleinere en grotere bezorgdheden ter sprake brengt, verdedigt en opvolgt op het hogere niveau.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat in het academiejaar 2020-2021 de onderwijsleeromgeving van de afstudeerrichting Schrijven van de masteropleiding AK goed is uitgebouwd. Deze algemene waardering geldt zowel voor de kwaliteit van het programma als voor de docenten en de voorzieningen. Ook op deze vlakken zijn er in het recente verleden grondige aanpassingen gebeurd en die ontwikkelingen zijn volgens de commissie positief. Het curriculum sluit inhoudelijk aan bij de beoogde leerresultaten en qua vormgeving is er een duidelijk verband met de onderwijsvisie van het RITCS. De docenten zijn inhoudelijk onderlegd, pedagogisch bekwaam en vertrouwd met het werkveld. Bovendien zijn ze bijzonder gemotiveerd om hun inzichten te delen met de studenten. Die motivatie naar studenten toe komt nog sterker tot uiting in deze tijden van pandemie en lockdown, en vindt zijn materiële neerslag in een indrukwekkende verzameling materiaal dat digitaal ter beschikking wordt gesteld op de leeromgeving Canvas. De langzaam ingezette ontwikkeling naar een jonger en vrouwelijker docententeam is positief en zal op termijn wellicht ook leiden naar meer socio-culturele diversiteit in het team.

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt de commissie tot een voldoende oordeel op deze standaard. De commissie ziet wel nog ruimte om binnen de master Schrijven het onderzoekend vermogen beter te borgen en meer aandacht te besteden aan reflectie op (vormen van) artistiek onderzoek. Voorts is de commissie bezorgd over het feit dat bijna alle lijnen binnen de afstudeerrichting samenkomen in de figuur van het vakhoofd. De commissie erkent dat deze spilfiguur van enorm belang is (geweest) om de master Schrijven (terug) op de kaart te krijgen en daar te houden. Naar de toekomst toe is het echter aangewezen om de expertise, het netwerk en het institutionele geheugen van het vakhoofd te borgen bij verschillende docenten en medewerkers van de opleiding zodat de opgebouwde kwaliteit verzekerd blijft wanneer het vakhoofd uitvalt.

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3 - Gerealiseerd eindniveau

De beoordelingscommissie beoordeelt het gerealiseerd eindniveau als **voldoende**.

Bevindingen

De commissie onthoudt uit het informatieve zelfevaluatie rapport over het gerealiseerd eindniveau dat het toetsbeleid van het RITCS is afgestemd op de visie van haar curricula, didactische concepten en beoogde eindkwalificaties. Dit toetsbeleid is dan weer gebaseerd op de onderwijsvisie van het RITCS en de Erasmushogeschool Brussel. Voor de uitwerking van het toetsbeleid wordt de master Schrijven bijgestaan door de centrale dienst Onderwijsontwikkeling van de hogeschool. Bij de keuze van evaluatievormen volgt de afstudeerrichting het algemene toets- en feedbackbeleid van het RITCS, waarbij met name twee principes sterk naar voren komen: dat feedback en evaluatie een zeer persoonlijk en intens proces zijn, en dat de beoordeling slechts correct en transparant kan zijn wanneer die gebaseerd is op duidelijke en vooraf gecommuniceerde criteria.

De commissie stelt op basis van het in de bijlagen ter beschikking gestelde toetsmateriaal vast dat de master Schrijven zowel het hogeschoolbrede beleid als de eigen principes rond toetsvormen en toetsing ook daadwerkelijk toepast. Over alle opleidingsonderdelen heen gebruikt de afstudeerrichting een gepaste mix van evaluatievormen die erop gericht zijn vast te stellen of de beoogde leerresultaten al dan niet behaald worden. De vakinhouden en leerdoelen per opleidingsonderdeel worden omgezet naar beoordelingscriteria die op hun beurt de structuur vormen voor de evaluatiefiches. Tijdens de gesprekken gaven studenten aan dat zij op voorhand op de hoogte worden gesteld van de beoordelingscriteria en de evaluatiefiches, dat zij in de regel feedback ontvangen op hun resultaat en dat zij te allen tijde dit resultaat en die feedback kunnen bespreken met de verantwoordelijke docent. De commissie heeft een aantal ingevulde evaluatiefiches bestudeerd en stelt vast dat die documenten voldoende doordacht zijn en inzichtelijk zijn ingevuld.

Naast mondelinge en schriftelijke evaluaties wordt tijdens theoretische vakken, de stage en de masterproef ook permanente evaluatie voorzien, zodat studenten via feedback snel kunnen groeien of worden aangezet om hun ontwikkeling wat voortvarender aan te pakken. Uit de gesprekken komt naar voren dat de master Schrijven altijd het belang heeft ingezien van intense en persoonlijke feedback. De laatste tijd echter gaat er ook tijd en aandacht naar de systematische schriftelijke neerslag van die feedback.

De commissie begrijpt uit de gesprekken dat die ontwikkelingen in het toetsbeleid niet op één dag zijn gerealiseerd en dat een goed toetsbeleid veronderstelt dat docenten over de nodige toetsbekwaamheid beschikken. Docenten die een opleidingsonderdeel vormgeven zijn ook verantwoordelijk voor de beoordeling van het leerproces en de studieresultaten. Zoals eerder werd gemeld, hechten de hogeschool en de opleiding erg aan de didactische professionalisering van docenten en bieden zij zowel interne als externe workshops aan rond toetsing, beoordeling en feedback. De commissie stelt met tevredenheid vast dat een aantal docenten – en studenten – de DasArts training rond peer feedback hebben gevolgd. Gezien de toenemende aandacht voor feedback als formatieve beoordelingsmethode in de opleiding, raadt de commissie de opleiding aan om die training aan te bieden aan alle docenten zodat

het volledige docententeam die feedbackprincipes kan integreren in de opleidingsonderdelen.

In de masterproef wordt intersubjectief beoordeeld: studenten stellen het eindresultaat van hun werk voor aan een externe jury, die daarna via een consensusgesprek tussen beoordelaars en op basis van de vooropgestelde evaluatiecriteria alle studenten een gelijkwaardige beoordeling verzekeren. De jury wordt voorgezeten door een docent van de opleiding die waakt over de evaluatiecriteria en ervoor zorgt dat de consensus wordt gemotiveerd met duidelijke schriftelijke feedback en feedforward aan de student.

De commissie heeft een tiental masterproeven en hun evaluatieformulieren bestudeerd uit de academiejaren 2018-2019 en 2019-2020. De formulieren zijn adequaat ingevuld in de zin dat er voldoende en inzichtelijke informatie wordt gegeven die in overeenstemming is met de behaalde totaalscore en sub-scores per criterium. Bovendien is de feedback relevant voor de verdere ontwikkeling van de student als professioneel scenarioschrijver. Terwijl de evaluatiecriteria die in 2018-2019 werden gebruikt de indruk wekken dat de masterproef haast uitsluitend op ambachtelijke leerdoelen wordt getoetst, geeft de explicitering van de evaluatiecriteria die sinds 2019-2020 zijn ingevoerd een breder beeld. Naast veel aandacht voor het ambachtelijke worden ook de leerdoelen rond maatschappelijke relevantie, onderzoekend vermogen en de eigen stem in voldoende mate getoetst. Terwijl de masterproef het scenario en het essay omvat, is het essay in een eerder stadium op basis van relevante leerdoelen met betrekking tot onderzoekende vaardigheden en kritische reflectie op eindniveau getoetst. Op het evaluatieformulier van de masterproef miste de commissie daarom, in eerste instantie, de evaluatiecriteria voor het essay en het onderzoekende vermogen. Omdat in de masterproef ook de verbinding van essay en scenario moet worden aangetoond is te overwegen om de evaluatieformulieren meer met elkaar te integreren.

Wat betreft de kwaliteit van de masterproeven stelt de commissie vast dat ze het in bijna alle gevallen volledig eens is met de beoordeling van de vakjury. Studenten die de masterproef succesvol afsluiten hebben dan ook een proeve van ambachtelijke kwaliteit afgelegd en zijn klaar voor het werkveld. Het onderzoekend en kritisch vermogen komt minder naar voren in de masterproef en is niet altijd even expliciet terug te vinden in de essays. De opleiding kan zowel in het programma als bij de explicitering van de evaluatiecriteria met meer nadruk de verbinding maken tussen artistiek onderzoek en de veruitwendiging (en beoordeling) hiervan in het essay.

De opleiding beoogt een maximale doorstroming van studenten naar het professionele werkveld. Hiertoe heeft de opleiding diverse initiatieven ontwikkeld om de overgang tussen opleiding en werkveld te vergemakkelijken: stages op de werkvloer, meer aandacht voor pitchtechnieken, collaboratieve werkmethodes en zogenaamde tablereads waarbij scenario's worden gelezen en besproken met acteurs. Uit verschillende gesprekken komt naar voren dat studenten in het verleden vaak startten als freelancer, maar de laatste tijd ook alsmear vaker hun loopbaan beginnen met een vast contract als scenarioschrijver bij een productiebedrijf of zender. Vertegenwoordigers van het werkveld benadrukten de kwaliteit van de meest recente lichteningen uit de master Schrijven en zien een duidelijke toename aan ambachtelijke kwaliteit ten opzichte van de tijd waarin ze zelf afstudeerden. Ten slotte hebben verschillende getalenteerde afgestudeerden de laatste jaren schrijfsubsidies ontvangen van het Vlaams

Audiovisueel Fonds of zijn geselecteerd voor opleidingsinitiatieven als het scenarioatelier en conceptatelier.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat in het academiejaar 2020-2021 het beoogde eindniveau van de afstudeerrichting Schrijven van de masteropleiding AK ook effectief wordt gerealiseerd. Op het vlak van toetsing zijn er binnen de master Schrijven grondige aanpassingen gebeurd in het recente verleden en die ontwikkelingen zijn volgens de commissie positief. De aanpak van toetsing en de individuele toetsvormen vinden hun oorsprong in hogeschoolbreed beleid en in principes die binnen het RITCS zijn vastgelegd. Bovendien is de toetsbekwaamheid van het docententeam aangescherpt en kan de opleiding gebruik maken van bestaande expertise binnen de hogeschool. Het ter beschikking gestelde toetsmateriaal geeft de commissie vertrouwen dat die principes ook adequaat zijn vertaald en worden gebruikt in de dagelijkse toetsrealiteit van de afstudeerrichting Schrijven. Aangezien docenten sterk inzetten op intense, persoonlijke en schriftelijke feedback, raadt de commissie de opleiding aan om de zeer gewaardeerde DasArts training open te stellen voor alle docenten van de master Schrijven.

Doorheen de hele opleiding komen alle beoogde leerresultaten in voldoende mate aan bod en worden ze in verschillende opleidingsonderdelen getoetst. Via de masterproef, die bestaat uit een scenario en een essay, tonen studenten aan dat ze het beoogde eindniveau bereiken. De evaluatiecriteria voor de masterproef die in het academiejaar 2019-2020 zijn ingevoerd borgen volgens de commissie de toetsing van het eindniveau. Op basis van een tiental proeven en hun beoordelingsformulieren is de commissie van oordeel dat studenten die de masterproef (scenario + essay) succesvol afsluiten een proeve van ambachtelijke bekwaamheid hebben afgelegd en daarmee op overtuigende wijze aantonen dat zij klaar zijn voor het werkveld, een vaststelling die volmondig wordt onderschreven door de leden van de vakjury tijdens de masterproef en door de werkveldvertegenwoordigers in hun gesprek met de commissie. Studenten tonen in het essay hun onderzoekende vaardigheden en kritische reflectie aan. Volgens de commissie mogen beide evenwel explicieter aanwezig zijn in en getoetst worden op eindniveau in het essay en daarom ook aangescherpt worden in het curriculum.

De commissie ziet eveneens nog ruimte voor verbetering in de ontwikkeling van de evaluatieformulieren voor de masterproef: aangezien binnen de masterproef de verbinding van essay en scenario moet worden aangetoond, is het aangewezen om de evaluatieformulieren meer met elkaar te integreren.

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt de commissie tot een voldoende oordeel op deze standaard.

2.4 Eindoordeel commissie met betrekking tot de afstudeerrichting Schrijven

In de voorgaande secties is de commissie tot de conclusie gekomen dat in het academiejaar 2020-2021 de master Schrijven voldoet aan elk van de drie kwaliteitswaarborgen uit het beoordelingskader 'Opleidingsaccreditatie – Vlaanderen 2015-2021'. De commissie heeft vastgesteld dat de afstudeerrichting Schrijven binnen de master AK op alle domeinen een

grondige make-over heeft ondergaan. De commissie waardeert die ontwikkelingen als zeer positief. De commissie adviseert de NVAO dan ook tot een positief besluit te komen over de kwaliteit van de afstudeerrichting Schrijven in de masteropleiding Audiovisuele Kunsten van het RITCS.

Op basis van het informatiemateriaal en de gesprekken is de commissie van oordeel dat de verschillende componenten van de master Schrijven niet alleen sterk ontwikkeld zijn op papier, maar ook in de dagelijkse realiteit van de opleiding. Bovendien zijn de ontwikkelingen en aanpassingen binnen de afstudeerrichting Schrijven verankerd binnen het RITCS en de Erasmushogeschool. Zo is er een duidelijk verband tussen het profiel, de visie en de opleidingsspecifieke leerresultaten van de afstudeerrichting Schrijven, alsook tussen de inhoud en de vormgeving van het curriculum en de onderwijsvisie van het RITCS. De toetsing binnen de master Schrijven is dan weer schatplichtig aan het beleid van de Erasmushogeschool en de principes van het RITCS waarbij docenten van de master Schrijven kunnen beroep doen op onderwijsondersteuning vanuit de hogeschool.

Uit de gesprekken onthoudt de commissie voorts vooral de betrokkenheid en het enthousiasme van de verschillende gesprekspartners: studenten waren lovend over de kwaliteiten van de docenten en het ambacht van scenarioschrijven; docenten waren enthousiast over hun vak en over de studenten die bij hen in de (virtuele) klas zitten; en de vertegenwoordigers van het werkveld waren zeer positief over de betrokkenheid van de docenten en de kwaliteit van de afgestudeerde studenten.

De commissie erkent de enorme inspanningen van de opleiding tijdens de laatste jaren en is van oordeel dat het resultaat van die ontwikkelingen onverdeeld positief is. Niettemin ziet de commissie nog ruimte tot verbetering op vier punten: ten eerste is er ruimte in het materiaal dat ter beschikking wordt gesteld van de student om explicieter meer verschillende perspectieven aan bod te laten komen; in de tweede plaats kan het onderzoekend vermogen van de student aangescherpt worden in het curriculum en meer expliciet getoetst worden op eindniveau; ten derde is er enige mismatch tussen de evaluatiecriteria van een aantal opleidingsonderdelen aan de ene kant en de OLR en de daarbij horende leerdoelen aan de andere kant; ten slotte is het een punt van zorg voor de commissie dat bijna alle lijnen binnen de afstudeerrichting Schrijven samenkomen in de figuur van het vakhoofd, wat de opleiding op termijn potentieel kwetsbaar maakt.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Beoordelingskader opleidingsaccreditatie 2015-2021”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het voorbereidend overleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een voorbereidend overleg op 19 maart 2021 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het bezoek aan de instelling en de opleiding voorbereid.

Het online locatiebezoek vond plaats op 26 maart 2021. De commissie heeft gesproken met het instellings- en opleidingsmanagement, alsook met docenten, studenten, alumni en vertegenwoordigers uit het werkveld.

Tijdens een besloten nabespreking op 26 maart 2021 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een holistisch oordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van beoordelingsrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde beoordelingsrapport werd aan de NVAO bezorgd op 4 mei 2021.

Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding

Instelling	Erasmushogeschool Brussel – Royal Institute for Theatre, Cinema & Sound (RITCS)
Naam opleiding	Master of Arts in de audiovisuele kunsten – Afstudeerrichting Schrijven
Niveau en oriëntatie	Master
(Bijkomende) titel	Meester
(Delen van) studiegebied(en)	Audiovisuele en beeldende kunst
opleidingstrajecten voor werkstudenten, voltijds/deeltijds trajecten, dag-/avondonderwijs, onderscheiden vormen van diplomering	Niet van toepassing
De vestiging(en) waar de opleiding wordt aangeboden	Brussel-Hoofdstad
Onderwijstaal	Nederlands
Studieomvang (in studiepunten)	60 ECTS

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten

1. Verdiepende kennis en inzicht demonstreren in het maatschappelijke, culturele en artistieke, met aandacht voor actuele en internationale evoluties.
2. Verdiepende kennis en inzicht ontwikkelen in de audiovisuele kunsten, met aandacht voor praktijk en theorievorming.
3. Binnen het artistiek werk onderzoeken opzetten en uitvoeren.
4. Persoonlijke audiovisuele projecten ontwerpen en realiseren en daarbij de eindverantwoordelijkheid dragen.
5. Als kunstenaar een zoekende en reflecterende attitude hebben en daarover in gesprek gaan met vakgenoten en niet-vakgenoten.
6. Een bewuste positionering binnen het audiovisuele veld kunnen innemen.
7. Een persoonlijke onderbouwde visie ontwikkelen over audiovisuele media in relatie tot de samenleving.

Datum validatie: 13 oktober 2014

Bijlage 3: Samenstelling van de commissie

De herbeoordeling is gebeurd door een commissie van deskundigen aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Gudrun Beckmann (*voorzitter*)

Docent master Kunsteducatie bij Academie Minerva (Hanzehogeschool & NHL Stenden) te Groningen.

Sofie Van Bouwel (*commissielid*)

Professor Communicatiewetenschappen, Centre for Cinema and Media Studies, UGent.

Raf Njotea (*commissielid*)

Scenarioschrijver, bestuurslid Scenaristengilde en deAuteurs.

Stef Vanpeteghem (*student-commissielid*)

Student film aan LUCA School of Arts.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Dagmar Provijn** (procescoördinator) beleidsmedewerker NVAO.
- **Mark Delmartino** (extern secretaris) .

Alle commissieleden hebben de deontologische code van de NVAO ondertekend.

Bijlage 4: Overzicht van het bestudeerde materiaal

- Audiovisuele Kunsten. Master Schrijven, Kritische Reflectie RITCS School of Arts – Erasmushogeschool Brussel, januari 2021.
- Informatiesite opgesteld door de opleiding in het kader van de visitatie voor de master Schrijven: zelfevaluatierapport, bijlagen bij het zelfevaluatierapport, masterproeven
- Een set van representatieve Masterproeven (scenario + essay) uit 2018-2019 en 2019-2020 en hun respectieve evaluatieformulieren

Documenten beschikbaar gesteld tijdens de dialoog

- Curriculum Master Schrijven 2021-2022

Colofon

MASTER OF ARTS IN DE AUDIOVISUELE KUNSTEN, AFSTUDEERRICHTING SCHRIJVEN

RITCS SCHOOL OF ARTS— ERASMUSHOGESCHOOL BRUSSEL • 10036

Opleidingsaccreditatie • Beoordelingsrapport

4 mei 2021

Samenstelling: NVAO • Vlaanderen

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders

Parkstraat 83 • 2514 JG Den Haag
P.O. Box 85498 • 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00
E info@nvaio.net
www.nvaio.net